

RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA COMISIEI

din 29 ianuarie 2014

de abordare a consecințelor privării de dreptul de vot pentru cetățenii Uniunii care își exercită dreptul la liberă circulație

(2014/53/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

- (1) Tratatul de la Lisabona consolidează rolul cetățenilor Uniunii Europene ca actori politici, prin stabilirea unei legături strânse între cetățeni, exercitarea drepturilor lor politice și viața democratică a Uniunii. Articolul 10 alineatele (1) și (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) prevede că funcționarea Uniunii se întemeiază pe principiul democrației reprezentative și că orice cetățean al Uniunii are dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii. Articolul 10 alineatul (2) din TUE, care constituie o expresie a acestor principii, stabilește că cetățenii sunt reprezentați direct, la nivelul Uniunii, în Parlamentul European și că șefii de stat sau de guvern și guvernele care reprezintă statele membre în cadrul Consiliului European și în Consiliu răspund la rândul lor, în mod democratic, fie în fața parlamentelor naționale, fie în fața cetățenilor lor.
- (2) În conformitate cu articolul 20 din TFUE, cetățenia Uniunii Europene vine în completarea cetățeniei statelor membre.
- (3) Articolul 21 din TFUE și articolul 45 din Carta drepturilor fundamentale a UE conferă cetățenilor UE dreptul fundamental la liberă circulație și ședere în Uniunea Europeană.
- (4) Obiectivul prezentei recomandări este de a consolida dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii și a statelor membre pentru cetățenii UE care își exercită dreptul lor la liberă circulație în cadrul Uniunii.
- (5) Astfel cum s-a subliniat în Raportul pe 2010 privind cetățenia UE ⁽¹⁾, una dintre problemele cu care se confruntă cetățenii Uniunii din anumite state membre în calitate de actori politici în cadrul Uniunii este privarea de dreptul de vot în cadrul alegerilor naționale din statul lor membru de origine după ce au locuit în alt stat membru pentru o anumită perioadă de timp.
- (6) În prezent, niciun stat membru nu aplică o politică generală care acordă resortisanților altor state membre care au reședința pe teritoriul său dreptul de a vota în alegerile naționale. Prin urmare, cetățenii Uniunii privați de dreptul de vot nu pot participa de cele mai multe ori la niciun scrutin național în niciun stat membru.
- (7) Situația actuală ar putea fi percepută ca fiind în contrast cu premisa de bază a cetățeniei UE, și anume că aceasta vine în completarea cetățeniei statelor membre și este menită să confere drepturi suplimentare cetățenilor Uniunii, întrucât, în acest caz, exercitarea dreptului la liberă circulație poate duce la pierderea unui drept de participare politică.
- (8) În plus, deși cetățenii Uniunii privați astfel de dreptul de vot își păstrează dreptul de a alege membrii Parlamentului European, aceștia nu au dreptul de a participa la procesele naționale care duc la formarea guvernelor naționale, ai căror membri fac parte din componența Consiliului, celălalt colegiutor al Uniunii.
- (9) Această pierdere a dreptului de vot la alegerile naționale în țara a cărei naționalitate o dețin, ca urmare a exercitării dreptului de a se muta în altă țară a UE, este percepută de către cetățenii Uniunii ca o lacună în drepturile lor politice.
- (10) În Raportul pe 2013 privind cetățenia Uniunii „Cetățeni ai UE: drepturile dumneavoastră, viitorul dumneavoastră” ⁽²⁾, Comisia a subliniat faptul că participarea deplină a cetățenilor Uniunii la viața democratică a Uniunii la toate nivelurile reprezintă chiar esența cetățeniei Uniunii. Comisia a anunțat că va propune modalități constructive pentru a permite cetățenilor UE care locuiesc în alt stat membru să participe pe deplin la viața democratică a UE prin menținerea dreptului lor de vot în alegerile naționale din țara lor de origine.
- (11) Dreptul de vot este un drept civil elementar. Astfel cum a fost recunoscut de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dreptul de vot nu reprezintă un privilegiu. Orice derogare generală, automată și fără discernământ de la principiul votului universal riscă să submineze validitatea democratică a puterii legislative astfel alese și a legilor promulgate de aceasta. ⁽³⁾ Într-un stat democratic,

⁽¹⁾ COM(2010) 603.

⁽²⁾ COM(2013) 269.

⁽³⁾ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 7 mai 2013 în cauza Shindler.

- ar trebui, prin urmare, să existe o prezumție în favoarea conferirii acestui drept unui număr cât mai mare de cetățeni. Această instanță a constatat, de asemenea, că există o tendință clară în favoarea ideii de a se permite exercitarea dreptului de vot de către cetățenii nerezidenți, chiar dacă nu există încă o abordare europeană comună în acest sens.
- (12) Normele care se aplică în prezent în anumite state membre pot duce la o situație în care cetățenii Uniunii care își au reședința în alte state membre și-ar putea pierde dreptul de vot numai pe motiv că aceștia și-au avut reședința în străinătate pentru o anumită perioadă de timp. Aceste norme se bazează pe prezumția că în urma șederii în străinătate pe o anumită durată, resortisanții respectivi pierd legătura cu procesul politic din țara lor de origine. Totuși, această prezumție nu este valabilă în fiecare caz în parte. Prin urmare, ar putea fi adecvat să se acorde cetățenilor care riscă să fie privați de dreptul de vot posibilitatea de a demonstra continuitatea interesului lor pentru viața politică din statul membru ai cărui resortisanți sunt.
- (13) Cetățenii Uniunii care își au reședința în alt stat membru pot menține pe tot parcursul vieții legături strânse cu țara lor de origine și pot continua să fie afectați în mod direct de actele adoptate de puterea legislativă aleasă în acea țară. Grație generalizării accesului la programele de televiziune din alte țări și disponibilității internetului și a altor tehnologii de comunicații online și mobile, este mai ușor ca niciodată pentru cetățeni să urmărească îndeaproape și să ia parte la evoluțiile sociale și politice din statul lor membru de origine.
- (14) Raționamentul care stă la baza politicilor în materie de privatizare de dreptul de vot ar trebui reevaluat ținând seama de realitățile socioeconomice și tehnologice, de tendințele actuale către participarea politică favorabilă incluziunii și de stadiul actual al integrării europene, alături de importanța deosebită a dreptului de a participa la viața democratică a Uniunii și a dreptului la liberă circulație.
- (15) O abordare mai favorabilă incluziunii și mai proporțională ar consta în asigurarea faptului că cetățenii care își exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Uniunii pot să își păstreze dreptul de vot la alegerile naționale atunci când aceștia demonstrează un interes permanent pentru viața politică a statului membru ai cărui resortisanți sunt.
- (16) O acțiune pozitivă din partea acestor cetățeni, cum ar fi cererea lor de a rămâne înscriși pe listele electorale din statul lor membru de origine, ar trebui să fie considerată ca fiind un criteriu adecvat – și mijlocul cel mai simplu – pentru a demonstra interesul lor permanent pentru viața politică națională, fără a aduce atingere posibilității ca statele membre respective să solicite cetățenilor lor să reinnoiască astfel de cereri la intervale adecvate, confirmând astfel persistența unui asemenea interes.
- (17) Pentru a reduce la minimum sarcina pentru cetățenii care își au reședința în străinătate, depunerea cererilor lor de a se înregistra sau de a rămâne înscriși pe lista electorală ar trebui să poată fi efectuată prin mijloace electronice.
- (18) Ar fi important să se garanteze informarea cetățenilor care se deplasează sau își au reședința într-un alt stat membru în timp util și în mod adecvat cu privire la condițiile în care aceștia își pot păstra drepturile de vot și cu privire la modalitățile practice corespunzătoare,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

1. În cazul în care politicile statelor membre limitează drepturile resortisanților lor de a vota în alegerile naționale exclusiv pe baza unei condiții privind reședința, statele membre ar trebui să permită resortisanților lor care își exercită dreptul la liberă circulație și ședere în Uniune să demonstreze continuitatea interesului lor pentru viața politică din statul membru ai cărui resortisanți sunt, inclusiv printr-o cerere de a rămâne înscriși pe lista electorală, și, în acest fel, să își păstreze dreptul de vot.
2. În cazul în care statele membre permit resortisanților lor care își au reședința în alt stat membru să își păstreze dreptul de vot la alegerile naționale printr-o cerere de a rămâne înscriși pe lista electorală, aceasta nu ar trebui să aducă atingere posibilității ca statele membre respective să instituie măsuri de însoțire proporționale, cum ar fi reintroducerea unei cereri la intervale de timp adecvate.
3. Statele membre care permit resortisanților lor ce își au reședința în alt stat membru să își păstreze dreptul de vot la alegerile naționale prin introducerea sau reintroducerea unei cereri de a rămâne înscriși pe lista electorală ar trebui să se asigure că toate cererile în acest sens pot fi depuse în format electronic.
4. Statele membre care prevăd pierderea dreptului de vot la alegerile naționale în cazul resortisanților lor care își au reședința în alt stat membru ar trebui să îi informeze pe aceștia prin mijloace adecvate și în timp util cu privire la condițiile și la modalitățile practice pentru păstrarea dreptului lor de vot la alegerile naționale.

Prezenta recomandare se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 29 ianuarie 2014.

Pentru Comisie
Viviane REDING
Vicepreședinte